

Sygn. akt : II AKa 107/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2011 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący	SSA Wojciech Kopczyński
Sędziowie	SSA Michał Marzec SSA Robert Kirejew (spr.)
Protokolant	Dariusz Bryła

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Małgorzaty Bednarek

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2011 r.

sprawy wnioskodawcy **W. S.**, s. L. - w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia wynikłego z wydania orzeczenia z dnia 25.12.1981 r. przez byłe Kolegium do spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta i Gminy B.

na skutek apelacji prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 20 grudnia 2010 r. sygn. akt XXI Ko 51/10

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w jego punktach 1 i 2 sformułowanie „wydania orzeczenia” zastępuje słowami „wykonania orzeczenia”;
2. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt II AKa 107/11

UZASADNIENIE

W. S. skierował do Sądu Okręgowego w Katowicach wniosek

o zasądzenie na jego rzecz kwoty 25.000 złotych odszkodowania oraz zadośćuczynienia w związku z aresztowaniem i ukaraniem go grzywną przez Kolegium do spraw Wykroczeń przy Urzędzie Miejskim w B. za udział w strajku na terenie Huty (...) w grudniu 1981 roku.

Sąd Okręgowy w Katowicach wyrokiem z dnia 20 grudnia 2010 r., sygn. akt XXI Ko 51/10, na mocy art. 8 ust. 1 oraz art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r.

o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy W. S. kwotę 2.134,85 zł odszkodowania

wynikłego z wydania orzeczenia z dnia 25 grudnia 1981 r. przez byłe Kolegium do spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta i Gminy B. skazującego wnioskodawcę na grzywnę w kwocie 5.000 złotych i orzekającego koszty w kwocie 125 złotych, którego nieważność stwierdzono prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 7 października 2010 r., sygn. akt XXI Ko 233/08. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził także od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwotę 2.000 złotych zadośćuczynienia wynikłego z zatrzymania w okresie od 23 do 25 grudnia 1981 r. i z wydania wymienionego orzeczenia Kolegium do spraw Wykroczeń, a ponadto oddalił roszczenie wnioskodawcy w pozostałym zakresie i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Apelację od tego wyroku wniósł prokurator zaskarżając orzeczenie na niekorzyść wnioskodawcy i zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, mogącą mieć wpływ na treść tego orzeczenia, a to art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, polegającą na zasądzeniu na rzecz wnioskodawcy kwoty 2000 złotych tytułem zadośćuczynienia wynikłego

z zatrzymania w okresie od 23 do 25 grudnia 1981 r. i z wydania orzeczenia Kolegium do spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta i Gminy B. z dnia 25 grudnia

1981 r. oraz zasądzeniu kwoty 2134,85 zł odszkodowania wynikłego z wydania wobec niego cytowanego orzeczenia i skazania nim wnioskodawcy na karę grzywny

w wysokości 5000 złotych i zasądzenia kosztów w kwocie 125 zł, podczas gdy zgodnie z brzmieniem wymienionego przepisu zadośćuczynienie i odszkodowanie orzeka się za krzywdę doznaną w wyniku wykonania orzeczenia, nie zaś jego wydania. Prokurator w oparciu o ten zarzut wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i zmianę orzeczenia w zakresie zadośćuczynienia na rzecz wnioskodawcy, poprzez orzeczenie kwoty 1.000 zł za zatrzymanie go w okresie od 23 do 25 grudnia 1981 r. oraz zasądzenie kwoty 2134,85 zł tytułem odszkodowania za wykonanie orzeczenia Kolegium do spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta i Gminy B.

z dnia 25 grudnia 1981 r. skazującego wnioskodawcę na karę 5000 złotych grzywny i zasądzającego od niego koszty w kwocie 125 zł.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Zarzut podniesiony w apelacji prokuratora okazał się w zasadniczej części trafny i dlatego został uwzględniony.

Od dnia 18 listopada 2007 r., tj. od wejścia w życie ustawy z dnia 19 września 2007 roku o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego

(Dz. U. Nr 191, poz. 1372), przepis art. 8 ust. 1 zd. 1 tejże ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku, na podstawie którego wydane zostało zaskarżone orzeczenie, stanowi, że osobie, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia albo wydano decyzję

o internowaniu w związku z wprowadzeniem w dniu 13 grudnia 1981 r. w Polsce stanu wojennego, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z wykonania orzeczenia albo decyzji. Według poprzedniego brzmienia tegoż przepisu osobie, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia, przysługiwało odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wydania takiego orzeczenia.

Przedstawiona zmiana przepisu ustawy, zgodnie z założeniem o racjonalności działania ustawodawcy, nie była przypadkowa, a sformułowaniami wiążącym roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie bądź ze szkodą, czy krzywdą wynikłą z wydania unieważnionego orzeczenia, bądź wynikłą z jego wykonania należy nadawać odmienne znaczenia. Zgodnie z wykładnią językową, według potocznego rozumienia przywołanych terminów, które nie odbiega od znaczenia nadawanego im w języku prawniczym, szkody i krzywdy wynikłe z wykonania jakiegoś orzeczenia lub decyzji nie mogą być wywodzone z okoliczności zaistniałych przed fazą skierowania orzeczenia czy decyzji do etapu egzekucji, natomiast szkody i krzywdy wynikłe

z wydania orzeczenia mogły wiązać się z okolicznościami zaistniałymi przed etapem jego wykonywania – np. powstałymi w trakcie procesu wydawania orzeczenia i mogły wystąpić nawet, gdyby danego orzeczenia do fazy wykonawczej nie skierowano. Dlatego rację miał prokurator w złożonym środku odwoławczym wskazując na niepoprawność, w aktualnym stanie prawnym, terminologii użytej w wyroku Sądu Okręgowego, wiążącej zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie z wydaniem unieważnionego orzeczenia byłego Kolegium do spraw Wykroczeń, zamiast z jego wykonaniem.

Błędne ujęcie, że przyznane W. S. kwoty odszkodowania

i zadośćuczynienia powiązane są z wydaniem represjonującego orzeczenia, nie podważają jednak trafności zawartego w zaskarżonym wyroku rozstrzygnięcia

o wysokości zasądzonych świadczeń. Niewątpliwym było, że na skutek wykonania unieważnionego orzeczenia Kolegium wnioskodawca poniósł stratę w wysokości odpowiadającej w chwili orzekania w I instancji kwocie 2.134,85 złotych, wyliczonej skrupulatnie przez Sąd Okręgowy. Nie budzi także wątpliwości konstatacja, że natychmiastowe i bezwzględne wyegzekwowanie należności niesłusznie orzeczonych przez Kolegium do spraw Wykroczeń wywołało u W. S. krzywdę, która wymagała rekompensaty w postaci stosownego zadośćuczynienia. Za niewłaściwe należałoby jedynie uznać zasądzenie w trybie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. zadośćuczynienia za krzywdę związaną także z bezprawnym zatrzymaniem wnioskodawcy w okresie poprzedzającym wydanie unieważnionego orzeczenia, gdyż taka krzywda nie wynikała z jego wykonania. Niemniej jednak w tym zakresie apelacja prokuratora nie kwestionowała co do zasady trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia, wobec czego sąd odwoławczy nie mógł dokonać w tej części korekty wyroku, bowiem wiązałoby się to z wykroczeniem poza granice zarzutów podniesionych w środku odwoławczym pochodzącym od prokuratora.

W odniesieniu do wysokości zasądzzonego zadośćuczynienia wniesiona apelacja nie domaga się zmiany kwestionowanego wyroku w sposób przekonujący i należycie uargumentowany, a w jej końcowej części stwierdzono wręcz, że co do zasady wnioskodawcy należy się zadośćuczynienie, a przyznane zostało ono w kwocie jedynie o tysiąc złotych odbiegającej od wniosków prokuratorskich, co mogłoby zostać potraktowane jako nieco odmienna ocena sądu meriti w zakresie krzywdy doznanej przez wnioskodawcę. Sąd odwoławczy poddając zaskarżony wyrok kontroli odwoławczej uznał, że zasądzone zadośćuczynienie ogranicza się do niewielkiej kwoty, należycie odzwierciedlającej rozmiar krzywd doznanych przez W. S. w rezultacie wykonania wobec niego orzeczenia Kolegium do spraw Wykroczeń przy Prezydencie Miasta i Gminy B. z dnia 25 grudnia 1981 r. za udział w strajku na terenie Huty (...). Wobec jednoczesnego braku we wniesionym środku odwoławczym przekonujących i należycie umotywowanych argumentów przeciwnych, należało zaskarżony wyrok w części obejmującej wysokość przyznanego zadośćuczynienia utrzymać w mocy.

Z tych wszystkich względów orzeczono o zmianie wyroku Sądu Okręgowego

w postulowanym w apelacji kierunku, w pozostałym zakresie utrzymując zaskarżone orzeczenie w mocy i obciążając kosztami postępowania odwoławczego Skarb Państwa stosownie do przepisu art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.